

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

από τον ευρύτερο χώρο του πολιτισμού

Νίκη Ζαχιώτη
Βιβλιοθηκάριος

- Πώς ορίζεται το επάγγελμά σας, και ποιες είναι οι παραλλαγές του;

Το επάγγελμα του βιβλιοθηκονόμου ή επιστήμονα της πληροφόρησης ή βιβλιοθηκάριου, όπως ήταν πιο πριν, είναι ένα από τα πιο παλιά επαγγέλματα, από την αρχαιότητα έρχεται, να μην πούμε από την εποχή των Χετταίων, 3.000 χρόνια πριν αλλά από την εποχή του Αριστοτέλη, οπότε η πρώτη κοινωνική βιβλιοθήκη, ο βιβλιοθηκάριος ήταν διαμεσολαβητής της γνώσης κι εκείνων που ενδιαφέρονταν να την αποκτήσουν. Σήμερα το επάγγελμα του βιβλιοθηκονόμου περιλαμβάνει σύνθετες εργασίες. Έχει να κάνει με τη συλλογή, τη διαχείριση και διάθεση της πληροφορίας που, καθώς αυτή διογκούται συνεχώς, τα καθήκοντα του βιβλιοθηκονόμου διευρύνονται και η απαίτηση για μεγαλύτερη, περισσότερη γνώση είναι καθημερινή. Το υλικό πλέον των βιβλιοθηκών δεν είναι βιβλία, είναι γενικώς τα μέσα που μεταφέρουν την πληροφορία, είναι παντός είδους, έντυπο υλικό, οπτικοακουστικό, ό,τι μπορεί να φανταστεί κανείς πάνω στο οποίο μπορεί να καταγραφεί η ανθρώπινη δραστηριότητα, η πνευματική παραγωγή, η καλλιτεχνική παραγωγή, οτιδήποτε. Αυτό όλο το υλικό έρχονται να το διαχειριστούν οι άνθρωποι της βιβλιοθήκης. Λόγω ακριβώς αυτής της πληθυσμιακής έκρηξης, και σε σχέση με την εκπαίδευση και σε σχέση με την παραγωγή της γνώσης, αναπτύχθηκαν διάφορες κατηγορίες βιβλιοθηκών όπως είναι αυτές της εκπαίδευσης, από πρωτοβάθμια μέχρι τριτοβάθμια, όπως τις λέμε, ακαδημαϊκές τριτοβάθμιας, βιβλιοθήκες επιστημονικές, ερευνητικές, που λέγονται ειδικές βιβλιοθήκες, δημόσιες βιβλιοθήκες. Έτσι, λοιπόν, αυτή η κατηγοριοποίηση μεταφέρεται και στο αντικείμενο του βιβλιοθηκονόμου, που μπορεί να εξειδικεύεται σ' αυτές τις κατηγορίες. Έχουμε εκείνους που έχουν εξοικειωθεί κι εκπαιδευτεί στα νέα μέσα τεχνολογίας και στις υπηρεσίες του internet, έχουμε τους καταλογογράφους, έχουμε ποικίλες ιδιότητες.

- Εσείς ποια παραλλαγή υπηρετείτε, και γιατί;

Εργάζομαι στη βιβλιοθήκη της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών, στην οποία βρισκόμαστε τώρα, όπου είμαι περισσότερο από 30 χρόνια. Είχα την τύχη ή την ατυχία, εγώ το θεωρώ τύχη, να διαχειριστώ από την αρχή σχεδόν αυτή τη βιβλιοθήκη με δυσχερείς συνθήκες, διότι υπήρξαν περιπτώσεις που ήμουν μόνη μου, όμως, μαζί με την εμπιστοσύνη που μου έδειξε η ακαδημαϊκή κοινότητα και με την επιμονή τη δική μου κατάφερα να περάσω όλα τα στάδια, να μάθω όλα τα αντικείμενα της βιβλιοθήκης, ώστε σήμερα τη διαχειρίζομαι, τη συντονίζω, είμαι υπεύθυνη της βιβλιοθήκης, αλλά επιμένω σ' αυτήν την πορεία διότι θεωρώ ότι είναι πολύ σημαντικό να διανύει κανείς όλη αυτή τη διαδρομή από την παραδοσιακή βιβλιοθήκη στη σύγχρονη. Είναι έτσι, πιο αποτελεσματικός στο έργο του.

- Πώς είναι το εργασιακό σας περιβάλλον;

Μπορώ να πω ότι είναι αρκετά ενδιαφέρον, είμαι σ' ένα καλλιτεχνικό περιβάλλον, κι όσο αυτό μπορεί να φαίνεται περίεργο, οι καλλιτέχνες είναι ανήσυχα πνεύματα, διατυπώνουν ποικίλα ερωτήματα, ερωτήματα για όλο τον κόσμο, αυτό κρατάει όλους μας σε μια ενάργεια και πρέπει να πω ότι μας βοηθάει να είμαστε πιο αποτελεσματικοί στη δουλειά μας. Επίσης, είναι ευχάριστο διότι έχω καλούς συνεργάτες και επειδή η βιβλιοθήκη έχει γίνει εξαιρετικά αποδεκτή και από τη διοίκηση του Ιδρύματος, που είναι πολύ σημαντικό αυτό, και στηρίζεται, αλλά κυρίως από την εκπαιδευτική κοινότητα στην οποία απευθύνεται.

- Ποιες δεξιότητες θεωρείτε χρήσιμες για αυτό το επάγγελμα;

Τη διαίσθηση, την ευκρίνεια και τη σωστή στόχευση, την πειστικότητα που διαθέτει κάποιος, και βέβαια την αγάπη, αυτό που χρειάζεται κάθε επάγγελμα. Η σημερινή εποχή απαιτεί μεγάλη δεξιότητα με τις τεχνολογίες στους επαγγελματίες βιβλιοθηκονόμους και επίσης μια ευκολία στην εκμάθηση ξένων γλωσσών, αφού πλέον τα σχολεία μας δεν είναι μόνο ελληνικά, δεχόμαστε όχι μόνο με τις ανταλλαγές, αλλά και με τους μετανάστες που έχουμε εδώ, μεγάλο αριθμό ξένων σπουδαστών από ποικίλες χώρες και η ανάγκη ευρύτερης γλωσσομάθειας στο προσωπικό των βιβλιοθηκών είναι καθημερινή.

- Ποια στοιχεία προσωπικότητας θεωρείτε χρήσιμα για αυτό το επάγγελμα;

Το άτομο που θα θελήσει να ασχοληθεί με τη βιβλιοθηκονομία, να εργαστεί στη βιβλιοθήκη, πρέπει να έχει τα εξής χαρακτηριστικά: να είναι οργανωτικός, να έχει διοικητικές ικανότητες, να είναι αρκετά επικοινωνιακός, να συνεργάζεται με την κοινότητα που εξυπηρετεί, με τους ανθρώπους που εργάζεται μαζί τους, αλλά και με όλη την κοινότητα των βιβλιοθηκών.

- Ποια είναι η αναλογία επιστημονικής κατάρτισης και καλλιτεχνικής έμπνευσης που χρειάζεται αυτό το επάγγελμα;

Θα έλεγα ότι είναι μισό - μισό, μερικές φορές χρειάζεται περισσότερο η καλλιτεχνική έμπνευση. Πραγματικά ο βιβλιοθηκονόμος πρέπει να αφουγκράζεται τις ανάγκες της κοινότητας, να παρακολουθεί τις κοινωνικές αλλαγές, να παρακολουθεί την εκδοτική παραγωγή σε οποιαδήποτε μορφή και να μπορεί να προσαρμόζει κάθε φορά το υλικό του, τη διάθεση του υλικού του με τις ανάγκες όπως η εποχή τις απαιτεί.

- Ποια ήταν τα ερεθίσματα στην παιδική ή εφηβική σας ηλικία που σας ώθησαν να ακολουθήσετε αυτό το επάγγελμα;

Γεννήθηκα και έζησα μέχρι τα 10 μου χρόνια σ' ένα χωριό της Ηλείας κοντά στον Πύργο. Εκεί πρέπει να πω ότι είχα ερεθίσματα σε σχέση με την τέχνη. Το περιβάλλον ήταν τέτοιο, που μου όξυνε τέτοιου είδους παρατηρήσεις. Από τα 10 μου χρόνια που ήρθα εδώ, νομίζω ότι η καθημερινή ανάγνωση της εφημερίδας του πατέρα και η αγάπη μου για το θέατρο και το βιβλίο που μάθαινα πράγματα, με έκαναν να σκεφθώ ότι η καλύτερευση του ανθρώπου οφείλεται στην παιδεία και στη γνώση κι έτσι, στην αρχή ήθελα να ανοίξω ένα βιβλιοπωλείο. Όμως, ένα καλό συναπάντημα με την κ. Καραϊτίδη, την ιδιοκτήτρια της Εστίας, η οποία με έστρεψε στις σπουδές βιβλιοθηκονομίας παροτρύνοντάς με και λέγοντάς μου ότι μπορείς να κάνεις τη δουλειά σου και στο βιβλιοπωλείο αλλά και σε μια βιβλιοθήκη κάνοντας αυτές τις σπουδές, με έφτασε εδώ.

- Τι σπουδές ή κατάρτιση ακολουθήσατε;

Πριν στραφώ ήδη στις βιβλιοθηκονομικές σπουδές παρακολουθούσα ελεύθερα σεμινάρια κι ελεύθερες σπουδές θεμάτων που είχαν σχέση με την τέχνη. Έκανα σπουδές βιβλιοθηκονομίας κι όταν προσλήφθηκα στη Σχολή Καλών Τεχνών, το

διαπίστωσα αμέσως και το θεώρησα αναγκαίο να παρακολουθήσω μαθήματα. Παρακολούθησα 3 συναπτά χρόνια Ιστορία της Τέχνης, είχα καθηγήτρια την κ. Λαμπράκη, αλλά δεν έπαψα ποτέ να παρακολουθώ και τους καθηγητές των εργαστηρίων και να αφουγκράζομαι τον τρόπο που εκείνοι παρουσιάζουν στους φοιτητές το αντικείμενό τους, αναλύουν, για να καταλάβω ακριβώς τις ανάγκες τους και να δω πώς σκέφτονται και οι σπουδαστές.

- Ποια ήταν η μεγαλύτερη επαγγελματική σας επιτυχία, και γιατί;

Θεωρώ μεγάλη μου επιτυχία ότι κατάφερα μαζί με τους συνεργάτες μου αυτή η βιβλιοθήκη να δεκαπλασιαστεί περίπου και κάθε μέρα η ευχαρίστηση που παίρνουμε, κι είναι μεγάλη, είναι όταν καταφέρνουμε να ικανοποιούμε τις ανάγκες των αναγνωστών μας και χρηστών μας.

- Τι σας προσφέρει, και τι σας στοιχίζει, αυτό το επάγγελμα;

Πιστεύω ότι κάτι κάνω, συμβάλλω κοινωνικά, αυτή είναι μια πολύ μεγάλη ευχαρίστηση για μένα. Το τι στοιχίζει, είναι ότι απαιτεί μεγάλη προσπάθεια, καθώς ο ίδιος ο θεσμός της βιβλιοθήκης, δεν μιλάω γι' αυτόν των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, δεν είναι στο επίπεδο προσοχής που θα 'πρεπε από την πολιτεία. Αυτό, λοιπόν, απαιτεί μια συνεχή ενασχόληση με την αναζήτηση οικονομικών, πρόσληψης προσωπικού, είναι αυτά τα προβλήματα τα οποία στοιχίζουν καθημερινά.

- Τι θα αλλάζατε στην πορεία σας αν ξεκινούσατε τώρα;

Αν ξεκινούσα σήμερα θα ευχόμουν να ήταν άλλη η αφετηρία και να μην υπήρχαν τα προβλήματα που ήδη έχω επισημάνει. Κατά τα άλλα, θεωρώ ότι οι προσπάθειές μου θα ήταν ίδιες και θα κατέτειναν προς τον ίδιο σκοπό.

- Τι συμβουλή θα δίνατε σε κάποιον που θέλει να ακολουθήσει αυτό το επάγγελμα;

Θα ήθελα να του πω να διερευνήσει με κάθε τρόπο αυτό το επάγγελμα. Υπάρχουν πάρα πολλοί τρόποι, αρχίζοντας από το διαδίκτυο, αλλά κυρίως να επισκεφθεί βιβλιοθήκες, αφού πρώτα μάθει ότι είναι οργανωμένες καλά ή μέτρια, να βάλει στόχο να ερευνήσει ένα θέμα για να δει τι σημαίνει ερευνώ, τι σημαίνει ικανοποιούμαι και να καταλάβει τι είναι πραγματικά το επάγγελμα.

- Τι συμβουλή θα δίνετε σε κάποιον που ΔΕΝ ξέρει αν θέλει να ακολουθήσει αυτό το επάγγελμα;

Θεωρώ ότι αν δεν ξέρει, έχει αμφιβολίες πολλές. Και ή θα πρέπει να το ψάξει περισσότερο ή να το εγκαταλείψει αν οι αμφιβολίες του είναι περισσότερες από την επιθυμία του να το ψάξει.

- Ποια είναι τα βοηθήματα για αυτό το επάγγελμα που θα ήταν χρήσιμα σε έναν νέο;

Είναι αρκετή η βιβλιογραφία στην οποία μπορεί να ανατρέξει κάθε νέος που ενδιαφέρεται για τις βιβλιοθήκες. Να αναφερθώ σε μια τελευταία έκδοση, που είναι κι ελληνική, του Στάικου (Ιστορία των βιβλιοθηκών), στον Μπόρχες, ο οποίος έχει γράψει το “Ο φύλακας των βιβλιοθηκών” κι άλλα αποσπάσματα, γιατί ο Μπόρχες ήταν διευθυντής της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Αργεντινής, αλλά κυκλοφορεί και επανακυκλοφόρησε τελευταία κι ένα βιβλίο των εκδόσεων Άγρα, που είναι Ιστορίες για τις βιβλιοθήκες. Υπάρχουν, λοιπόν, πάρα πολλά βιβλία και πιστεύω ότι η εποχή μας είναι εύκολο να ερευνηθεί.